
„TRAWANTEN“ VAN HET KASTEEL VREDENBURG

In het Maandblad van Oud-Utrecht van oktober 1977 (blz. 112) schrijft drs. T. Hoekstra over de *turwanten cameran*, resp. *een van der tarwanten cameran* op het kasteel Vredenburg. Turwanten is hetzelfde als truwant, ons huidige trawant, dat bedelaar of landloper betekent. De *turwanten cameran* zouden dus gedwongen onderkomens geweest kunnen zijn voor vagebonden e.d., aldus Hoekstra.

De transportregisters van Utrecht 1) vermelden op 19 en 27 maart 1561 enen Jacob Seneca, ten behoeve van wie op die data plechten, resp. van *f* 80,— en *f* 48,— werden afgesloten. De ene keer staat achter zijn naam *trouvant op Vredenburch*, de andere keer *trawant op Vredenborch*.

Nu lijkt het onwaarschijnlijk, dat een gevangen zittende vagebond geld aan anderen zou uitlenen. Onderzoek naar de betekenis van het woord *trawant* leverde het volgende op: de grote Van Dale geeft *begeleider*, *lijfwatch*; in het Middelnederlands Handwoordenboek van Verdam 2) wordt daarentegen onder *truwant* een bedelaar of vagebond verstaan. Uit het 10-delige Middelned. Woordenboek 3) werd op *trawant* nog de volgende aanmerking genoteerd: *in de betekenis*

trawant als gewapend dienaar, lijfwacht is het woord uit het Middelnederlandsch niet opgeteekend. Het is echter de vraag of deze uitleg ook geldt voor de latere 16e eeuw. Uit de verklaring van het woord *truwant* 4) blijkt o.m., dat bedelaars, landlopers en zelfs slechtaards als *truwanten* te boek stonden. Maar in een *Placaat van Keyser Karel tegen de Leeggangers, Bedelaars en Rabauwen, 9 Octob. MDXXXII* 5) komt het woord *truwant* niet voor; echter wel de zin: *den voorss. rabauwen te mogen aprehenderen en gevangen te leveren op onsen huysse van Vredenburg*.

Wie het weet, mag het zeggen.

P. G. M. Hofmans

A. Graafhuis

Noten

- 1) Archief der stad Utrecht II, nr. 3243
- 2) 's-Gravenhage, 1932, blz. 620
- 3) van Verwijs en Verdam, 's-Gravenhage 1885-1925, deel VIII, blz. 650
- 4) id., deel VIII, blz. 753 e.v.
- 5) Groot Utrechts Placaatboek van Johan van de Water, Utrecht, 1729, dl. I, blz. 6191 e.v.

Boekenschouw

Tentoonstelling Anna Maria van Schuurman

In het Utrechtse Universiteitsmuseum, Trans 14, wordt tot 10 augustus 1978 een tentoonstelling gehouden over de kunstenares, schrijfster en piëtiste Anna Maria van Schuurman (1607-1678). Men zie het artikel van R. M. Nepveu in Oud-Utrecht van juni j.l.

De catalogus, die goed is uitgevoerd en met *f* 2,50 wel heel bescheiden geprijsd, bevat een korte biografie van de hand van Dieuwke Winsemius, die onlangs ook een vie romancée van Anna Maria van S. in het licht gaf bij Kok in Kampen.

De tentoonstelling zelf is qua omvang makkelijk te behappen en daarbij overzichtelijk opgezet. Zij bevat alles wat al in het voorjaar te Franeker was geëxposeerd, aangevuld met enkele specifiek Utrechtse zaken. Het mooiste stuk is zonder twijfel het zelfportret op 31-jarige leeftijd, een pasteltekening, waarbij de geportretteerde de beschouwer voortdurend blijft aankijken.

Dat ze die aandacht terecht vraagt blijkt uit de rest

van de expositie. Wie er naartoe wandelt neme de route langs Achter de Dom nummer acht, waar een gevelsteen is aangebracht met het opschrift: „Hier woonde Anna Maria van Schuurman.“

De openingstijden van de tentoonstelling zijn van 10.00 uur tot 17.00 uur, het museum is op zaterdag en zondag gesloten, de toegang is gratis.

AHMvS

De Utrechtse auteur C. C. S. Crone staat sinds de heruitgave in 1972 van zijn verzameld proza onder de titel „De schuiftrompet“ opnieuw in de belangstelling. Ook Oud-Utrecht heeft daaraan haar bijdrage geleverd: in het nummer van november 1976 heeft mevr. V. R. Van Poelgeest-Spatkowa het decor van Crones werk uitvoerig en precies in een aantal routes gelocaliseerd.

In dit thema-nummer van het literaire tijdschrift De Engelbewaarder staat ongeveer alles wat er over Crone te weten valt, inclusief bibliografieën van en over hem, wel bij elkaar. Het overgrote deel van het boekje bestaat uit een biografie, die met een ruim aantal illu-